

ภารกิจ

กรมคุมประพฤติ

ค่านิยมร่วม

ในการดำเนินงานของกรมคุมประพฤติเพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผล
สูงสุดในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ป้องกันสังคมออกจากอาชญากรรม
บุคลากรของกรมคุมประพฤติจะต้องมีค่านิยมร่วมกัน “ซื่อสัตย์สุจริต
มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของ
ความเป็นมนุษย์ มีความศรัทธา ภาควุมใจในวิชาชีพ และรักการให้บริการ
รับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำงานเป็นทีม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักการ
เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง”

วัฒนธรรมองค์กรกรมคุมประพฤติ

“ ซื่อสัตย์สุจริต อุทิศและพัฒนาตน
มุ่งผลสัมฤทธิ์ ยุติจิตสำนึกดี มีน้ำใจ เคารพในอาวุโส ”

สารบัญ

	หน้า
คำนิยามร่วม วัฒนธรรมองค์กร	
วิสัยทัศน์ พันธกิจ	2
ประวัติความเป็นมา	3
อำนาจหน้าที่	5
แผนภูมิโครงสร้างการจัดการส่วนราชการกรมคุมประพฤติ	6
แนวนโยบายคุมประพฤติ	7
งานสืบเสาะและพินิจ	9
งานควบคุมและสอดส่อง	11
งานคุมประพฤติเด็กและเยาวชน	13
งานกิจกรรมชุมชน	15
งานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด	17
การทำงานบริการสังคม	20
งานสงเคราะห์ผู้กระทำผิด	24
งานอาสาสมัครคุมประพฤติ	26
งานเครือข่ายยุติธรรมชุมชน	29
การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	33
ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	37
ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการคุมประพฤติ	

วิสัยทัศน์

เป็นเลิศในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน เพื่อคืนคนดีสู่สังคม

พันธกิจ

1. ดำเนินการตามมาตรการคุมประพฤติและมาตรการอื่นๆ ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน
2. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด
3. ส่งเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังพ้นการคุมประพฤติ พ้นการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และภายหลังปล่อย
4. พัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และนำทรัพยากรชุมชนมาร่วมดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด
5. ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
6. ศึกษาวิจัย และพัฒนาระบบงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
7. พัฒนาโครงสร้าง การบริหารจัดการ และทรัพยากรบุคคล

ประวัติความเป็นมา

ประเทศไทยเริ่มมีการนำระบบคุ้มครองประพฤติมาใช้เป็นครั้งแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2495 โดยมาใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนก่อน ส่วนผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ นั้น แม้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 56, 57 และ 58 จะได้บัญญัติถึงวิธีการเกี่ยวกับการคุมประพฤติไว้ แต่อย่างไรก็ตามศาลคงใช้มาตรการรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษ เพียงอย่างเดียวโดยไม่ใช้วิธีการคุมความประพฤติ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลได้

จนกระทั่งรัฐบาลได้ผ่านพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2522 และได้มีการจัดตั้ง สำนักงานคุมประพฤติกลาง ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับกอง สังกัดสำนักงาน

ส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม และได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2522 โดยดำเนินการในกรุงเทพมหานครก่อน จนปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ และเพื่อรับประโยชน์จากวิธีการคุ้มครองประพฤติ จึงได้มีการเปิดดำเนินการสำนักงานคุ้มครองประพฤติในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ เนื่องจากมีการขยายงานออกสู่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น ทำให้สำนักงานคุ้มครองประพฤติกลางมีปริมาณงาน ขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สำนักงานคุ้มครองประพฤติกลางจึงได้รับการยกฐานะให้เป็น “กรมคุ้มครองประพฤติ” เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2535 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติ โดยอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วน ของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรมไปเป็นของกรมคุ้มครองประพฤติ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2535

ในอดีตภาระหน้าที่การคุ้มครองประพฤติผู้กระทำผิดในประเทศไทย ยังคงมีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่หลายหน่วยงานทั้งกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุ้มครองประพฤติ ดังนั้น วันที่ 10 กรกฎาคม 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมคุ้มครองประพฤติเป็นหน่วยงานหลัก ในการคุ้มครองประพฤติผู้กระทำผิดทั้งในชั้นก่อนฟ้อง ชั้นการพิจารณาคดีของศาล และชั้นภายหลังศาลมีคำพิพากษา ซึ่งส่งผลให้โครงสร้างของกรมคุ้มครองประพฤติใหม่ ตามแนวทางการปฏิรูปราชการ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 มีความครอบคลุม ถึงการคุ้มครองประพฤติผู้ต้องหาและผู้กระทำผิดในแต่ละขั้นตอนของ กระบวนการยุติธรรม ซึ่งนำมาสู่กลไกในการที่จะพัฒนางานคุ้มครองประพฤติ ให้เป็นระบบมีทิศทางที่ชัดเจนต่อไป

อำนาจหน้าที่

1. ดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ควบคุมและสอดส่อง แก้ไข ฟ้นฟูและส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดในชั้นก่อนฟ้อง ชั้นพิจารณาคดีของศาล และภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาตามที่กฎหมายกำหนด
2. ดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
3. ส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไข ฟ้นฟู และส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดในชุมชน
4. พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน
5. จัดทำและประสานแผนงานของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวงรวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด
6. เสริมสร้าง สนับสนุน และประสานงานให้ชุมชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบเครือข่ายยุติธรรมชุมชนหรือรูปแบบอื่นในการป้องกันสังคมจากอาชญากรรม การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและผู้ที่อยู่ในกระบวนการคุ้มครองประพฤติกของกรม
7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

แนะนำงานคุมประพฤติ

การคุมประพฤติเป็นมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยวิธีการไม่ควบคุมตัว โดยการกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติเพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมตามปกติ การคุมประพฤติจึงเป็นวิธีการที่เปลี่ยนแนวความคิดจากวิธีการลงโทษมาเป็นวิธีการบำบัดฟื้นฟูและจากการลงโทษจำคุกมาเป็นการเลี้ยงโทษจำคุก โดยมีพนักงานคุมประพฤติคอยดูแลช่วยเหลือให้บุคคลดังกล่าวสามารถแก้ไขปรับปรุงนิสัย และความประพฤติของตนภายใต้การช่วยเหลือของชุมชน เฉพาะอย่างยิ่งการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้สามารถลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

งานคุมประพฤติเป็นงานที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในขั้นตอนทั้งก่อนพิพากษาคดีของศาล หลังการพิพากษาคดี และในกรณีที่มีจำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกมาระยะเวลาหนึ่ง และได้รับโอกาสการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ ผู้ต้องขังรายดังกล่าวก็จะต้องถูกคุมความประพฤติไว้เช่นกัน ในการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนดังกล่าว มีพนักงานคุมประพฤติ (Probation Officer) เป็นผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งการที่จะทำให้การแก้ไขฟื้นฟูบรรลุดุประสงค้อย่างแท้จริงจะต้องประกอบด้วยกระบวนการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับจำเลย (Social Investigation)

และกระบวนการควบคุมและสอดส่อง (Supervision) ซึ่งพนักงานคุมประเพณี
จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ดูแลผู้กระทำผิดนั้นๆ โดยการนำทรัพยากร
ในชุมชนเข้ามาช่วยเหลือเรียกว่า งานกิจกรรมชุมชน (Community Affairs)
โดยมุ่งหวังให้ผู้กระทำผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีและกลับคืนสู่ชุมชนอย่างมี
คุณค่าต่อไป

งานสืบเสาะและพินิจ

การสืบเสาะและพินิจ เป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำผิด สำหรับนำมาประมวลจัดทำรายงานเสนอต่อผู้มีอำนาจ เพื่อประกอบดุลพินิจในการพิจารณาใช้มาตรการที่เหมาะสมต่อผู้กระทำผิดแต่ละราย

ปัจจุบันกรมคุมประพฤติมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสืบเสาะและพินิจผู้กระทำผิดใน 2 ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม คือ

1. **ขั้นตอนก่อนการพิจารณาคดีของศาล** เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังทางสังคมของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 สภาพความผิดและเหตุอันควรปราณีก่อนศาลมีคำพิพากษา โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ดำเนินการตามคำสั่งศาล แล้วนำมาวิเคราะห์ประเมินและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาล เพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีว่าจะใช้มาตรการใดจึงจะเหมาะสมต่อจำเลยเป็นรายบุคคล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับประวัติและภูมิหลังทางสังคมของจำเลย ว่าจะใช้มาตรการใดจึงจะเหมาะสมต่อจำเลยเป็นรายบุคคล
2. เพื่อกลั่นกรองผู้กระทำผิดที่เหมาะสมเข้าสู่กระบวนการคุมความประพฤติ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมและแนวโน้มในการปรับปรุงตนเองในชุมชนของผู้กระทำผิดเป็นสำคัญ
3. เพื่อประโยชน์ในการวางแผนแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน

2. ขั้นตอนหลังการพิจารณาของศาล เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริง ประวัติภูมิหลัง รายละเอียดหลักฐานต่าง ๆ ของนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก ความเหมาะสมของผู้อุปการะเกี่ยวกับความยินดีอุปการะนักโทษฯ ถิ่นที่อยู่ สภาพแวดล้อมบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้นำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์และจัดทำรายงานพร้อมความเห็นส่งเรือนจำหรือทัณฑสถาน เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก พิจารณาประกอบการอนุมัติให้นักโทษได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกก่อนครบกำหนดโทษโดยใช้วิธีการคุมประพฤติ ซึ่งเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำและทำให้สังคมมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการกลั่นกรองพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ก่อนที่จะอนุมัติพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกให้นักโทษเด็ดขาดรายใด
2. เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และทำให้สังคมมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

งานควบคุมและสอดส่อง

การควบคุมและสอดส่องเป็นกระบวนการติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่อยู่ระหว่างการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชนภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดเหล่านั้น สามารถปรับปรุงแก้ไขนิสัย ความประพฤติ และปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติต่อไป ตลอดจนไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้คอยควบคุมดูแลติดตาม เชื่อมเยินเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ตักเตือน ช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตด้านการปรับตัว นิสัย ความประพฤติ การศึกษา งานอาชีพ ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ด้วยการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหาและความต้องการเป็นรายบุคคล โดยอาศัยเทคนิควิธีต่างๆ เช่น การให้คำปรึกษา การบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิตใจ การให้ความรู้ การฝึกอาชีพ การปรับพฤติกรรม รวมถึงให้การส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ

ปัจจุบันผู้กระทำผิดที่อยู่ภายใต้การควบคุมและสอดส่องของกรมคุมประพฤติ แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่

1. **ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)** ที่ศาลพิพากษาหรือการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 โดยมีเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติ เช่น

- 1.1 ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ
- 1.2 ให้ทำงานบริการสังคม
- 1.3 ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือประพฤติใดอันอาจนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำในทำนองเดียวกันอีก
- 1.4 ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติด
- 1.5 เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำผิด เช่น ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู

2. **ผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชน** ที่ศาลเห็นควรใช้วิธีการคุมประพฤติ ซึ่งมี 4 กลุ่ม คือ

- 2.1 เด็กหรือเยาวชนที่พิพากษาแล้วว่าไม่มีความผิด แต่มีความประพฤติเลวร้าย
- 2.2 เด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิด แต่ศาลเห็นควรให้ออกสัปดาห์ปรับปรุงตนเอง จึงให้รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษไว้

2.3 เด็กหรือเยาวชนที่ศาลเห็นสมควรส่งเข้าสถานฝึกอบรม โดยกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ ซึ่งภายในระยะเวลาขั้นต่ำ ขั้นสูง ศาลอาจปล่อยไปโดยมีเงื่อนไขให้คุมความประพฤติ

2.4 เด็กหรือเยาวชนที่ศาลส่งเข้าสถานฝึกและอบรม เมื่อครบกำหนดปล่อยตัวแล้ว ศาลเห็นสมควรให้ออกเงื่อนไขคุมความประพฤติต่อไปอีกระยะหนึ่ง

โดยมีเงื่อนไขคุมเพื่อคุมความประพฤติ เช่น

1. ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ
2. ให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและนำผลการเรียนมาแสดงต่อพนักงานคุมประพฤติ
3. ให้มีอาชีพหรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ
4. ให้ไม่รับการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือทางจิต หรือความเจ็บป่วยอื่น
5. เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้กระทำผิด เช่น กำหนดให้ทำงานบริการสังคมตามที่ศาลเห็นสมควร โดยอยู่ในความดูแลของกรมคุมประพฤติ

3. ผู้กระทำผิดที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับโทษมาแล้วตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32 และได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติของผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ โดยมีเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติ ดังนี้

1. รายงานตัวกับพนักงานคุมประพฤติทุกเดือนจนกว่าจะพ้นโทษ
2. ต้องพักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะตามบ้านเลขที่ที่แจ้งไว้
3. ห้ามประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย เช่น ดื่มสุรา เสพยาเสพติด กระทำความผิดอาญาอื่นอีก
4. เงื่อนไขอื่นๆ ที่ได้รับตามหนังสือสำคัญปล่อยตัว

นอกจากนี้ ในอนาคตหากมาตรการชะลอการปล่อยซึ่งเป็นกระบวนการในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาลได้รับการประกาศเป็นกฎหมายแล้วผู้กระทำผิดที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้ชะลอฟ้อง และกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ก็จะเป็นผู้กระทำผิดอีกลักษณะหนึ่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมและสอดส่องนี้เช่นกัน

งานคุมประพฤติเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด และอยู่ในวัยที่สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ เมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว ศาลอาจจะใช้วิธีการในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีรอกการลงโทษ รอกการกำหนดโทษ หรือปล่อยตัวออกมาจากสถานฝึกอบรม โดยใช้วิธีการคุมประพฤติและกำหนดเงื่อนไขให้เด็กและเยาวชนต้องปฏิบัติตาม ดังนี้

1. ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ
2. ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพให้เป็นกิจจะลักษณะ
3. ให้ละเว้นการคบหาสมาคม หรือความประพฤติใดอันอาจนำไปสู่การกระทำผิดในทำนองเดียวกันอีก
4. ให้ไม่รับการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือทางจิต หรือความเจ็บป่วยอื่น
5. เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้มีการกระทำผิดอีก เช่น กำหนดให้ทำงานบริการสังคมตามที่ศาลเห็นสมควรโดยอยู่ในความดูแลของกรมคุมประพฤติ

ปัจจุบัน กรมคุมประพฤติมีหน้าที่รับผิดชอบในการคุมความประพฤติเด็กและเยาวชนดังกล่าวให้กลับตนเป็นพลเมืองดี โดยติดตามดูแลในระหว่างที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้กลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัว และดูแลให้ความช่วยเหลือแนะนำให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้หากปฏิบัติตามครบถ้วนและไม่กลับไปกระทำความผิดอีกก็จะพ้นจากการคุมประพฤติไปด้วยดี

ขั้นตอนการดำเนินงานของพนักงานคุมประพฤติ

- 1) การปฐมนิเทศและชี้แจงเงื่อนไขการคุมประพฤติให้กับเด็กและเยาวชนตลอดจนผู้ปกครองได้รับทราบ
- 2) การรับรายงานตัวตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด
- 3) การออกไปสอดส่องยังที่พักอาศัย
- 4) จัดทำรายงานผลการคุมความประพฤติต่อศาล

การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

เป็นกระบวนการภายหลังจากการวิเคราะห์และวางแผนว่าเด็กและเยาวชนควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟูอย่างไร ปัจจุบันการดำเนินการ 2 ลักษณะคือ

1) การแก้ไขฟื้นฟูเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

- การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา การให้การปรึกษาคณะครอบครัว การจัดให้เข้ารับการอุปสมบทหรือบรรพชา การทำงานบริการสังคม
- การส่งเคราะห์ด้านการศึกษา ด้านเงินทุนประกอบอาชีพ การส่งเสริมให้มีงานทำ การฝึกอาชีพ การส่งเคราะห์ด้านการรักษาพยาบาล ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่ายั้งชีพ

2) การแก้ไขฟื้นฟูด้วยการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย

- การอบรมความรู้ที่จำเป็นในเรื่องต่างๆ
- การอบรมธรรมะ
- ค่ายจริยธรรม
- การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม
- การให้การปรึกษากลุ่มครอบครัว
- การฝึกทักษะชีวิต
- การทำงานบริการสังคม แบบกลุ่ม
- การบำบัดฟื้นฟูในสถานบำบัด
- กิจกรรมหรือวิธีการให้แรงเสริมพฤติกรรมหรือการสร้างแรงจูงใจ
- การแก้ไขฟื้นฟูด้วยกระบวนการละคร

การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของกรมคุมประพฤติจะใช้วิธีแก้ไขฟื้นฟูฯ หลากหลายรูปแบบ โดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อารมณ์ และจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม สติปัญญาและทักษะในการแก้ไข ปัญหาและการดำเนินชีวิต

งานกิจกรรมชุมชน

งานกิจกรรมชุมชนหมายถึง ขั้นตอนและกระบวนการทางเทคนิคที่พนักงานคุมประพฤตินำมาใช้ดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยเฉพาะกับผู้ถูกคุมความประพฤติ ในช่วงระยะเวลาที่อยู่ระหว่างการดูแลของพนักงานคุมประพฤติโดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา การศึกษา จริยศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ กฎหมายและวิธีการอื่นๆ เข้ามาดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและจิตใจ ตลอดจนให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามสมควรเป็นรายบุคคลเป็นระยะๆ โดยใช้ทรัพยากรชุมชนได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันต่างๆ และองค์กรสาธารณกุศลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้เข้าใจ ส่งเสริม สนับสนุน และมีบทบาทช่วยเหลือดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อเชื่อมโยงผู้ถูกคุมความประพฤติให้กลับคืนสู่ชุมชนได้อย่างแน่นอน

การที่กรมคุมประพฤติได้นำการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้ในการดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้น เพราะการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมไม่สามารถทำได้โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ฝ่ายเดียวเพราะอาชญากรรมนั้นเป็นสิ่งที่มิผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดังนั้นจึงเป็นการระดมพลังของประชาชนในสังคมที่ควรจะช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยโดยภารกิจของกรมคุมประพฤติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและการให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ได้แก่

1. งานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด
2. งานบริการสังคม
3. งานส่งเสริมผู้กระทำผิด
4. การนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการใน
 - 4.1 งานอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม
 - 4.2 งานเครือข่ายยุติธรรมชุมชน

งานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

วัตถุประสงค์หลักของการคุมประพฤติ คือการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้กลับตนเป็นพลเมืองดี โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งผู้ถูกคุมความประพฤตินั้น จะมีความแตกต่างกันทั้งด้านสถานะสังคม ประวัติส่วนตัว สภาพอารมณ์ และฐานความผิด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมตามความต้องการเป็นรายบุคคล ทั้งในด้านพฤติกรรมและอารมณ์ การปรับทัศนคติ การเข้าใจปัญหาและรู้จักการแก้ไขปัญหาด้วยเทคนิคและวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. การจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ถูกคุมความประพฤติตามสภาพปัญหา ความต้องการหรือความจำเป็น
2. การแก้ไขฟื้นฟูโดยใช้หลักกรรมทางศาสนา
 - การอบรมธรรมะ
 - การจัดค่ายจริยธรรม
 - การบรรพชาและอุปสมบท
3. การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มรายบุคคล/ครอบครัว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ โดยช่วยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถปรับตัวให้เข้ากับระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ถูกคุมความประพฤตินำหลักของศาสนา มาใช้ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนพัฒนาความรู้สึก รับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม
3. เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้มีความรู้ความเข้าใจถึง ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับฐานความผิดของตนเอง ได้กระทำ ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ อันจะทำให้รู้ถึงเหตุปัจจัยที่ จะก่อให้เกิดการกระทำผิดใดๆ

4. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องอื่นๆที่จะส่งผลให้
ผู้ถูกคุมความประพฤติได้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของตนเอง รวมทั้งการพัฒนาทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้กับ
ตนเอง

นอกจากนี้ กรมคุมประพฤดียังนำวิธีการแบบสมานฉันท์มาใช้
ในการแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเป็นการทำงานแบบบูรณาการ
ระหว่างกรมคุมประพฤติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและ
แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำรุนแรง รวมทั้งหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเยียวยา
ผู้ถูกกระทำรุนแรง โดยตั้งเป้าหมายที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำ
รุนแรงผ่านกระบวนการบำบัดรักษาและการแก้ไขฟื้นฟู เพื่อยับยั้งการ
กระทำผิดและหยุดการกระทำรุนแรงต่อบุคคลในครอบครัว

การทำงานบริการสังคม

การทำงานบริการสังคม หรือการทำงานสาธารณประโยชน์ ในความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม คือ การที่ศาล หรือพนักงานคุมประพฤติกำหนดให้ผู้กระทำความผิดในคดีอาญาต้องทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือผู้เสียหาย โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนภายใต้ความยินยอมหรือคำร้องขอทำงานบริการสังคมของผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ยังสามารถกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นวิธีการหนึ่งในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยการทำงานดังกล่าวอยู่ในการกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติ อาสาสมัครคุมประพฤติ เครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ และเจ้าหน้าที่ของหน่วยภาคีในการทำงานบริการสังคม

การทำงานบริการสังคม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1

เป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้กระทำผิดที่อุทธรณ์พิพากษาลงโทษปรับไม่เกิน 80,000 บาท แต่ไม่มีเงินพอชำระค่าปรับ โดยผู้ต้องโทษปรับนั้น ต้องไม่ใช่นิติบุคคลและไม่มีเงินพอที่จะชำระค่าปรับ สามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดี เพื่อขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับได้

การทำงานบริการสังคม ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 23 (4)

เป็นวิธีการหนึ่งที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด อาจกำหนดในการจัดทำแผนระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ทำงานบริการสังคม ร่วมกับการดำเนินการอย่างอื่นที่เหมาะสม เพื่อให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้ห่างไกลยาเสพติด

รูปแบบการทำงานบริการสังคม มี 2 รูปแบบ คือ

1. **การทำงานบริการสังคมแบบรายบุคคล** หมายถึง การจัดให้ผู้กระทำผิดที่มีเงื่อนไขการทำงานบริการสังคมแต่ละคนไปทำงานบริการสังคมตามความรู้ความสามารถ หรือตามที่ได้รับมอบหมายเฉพาะตัวบุคคล เช่น การสอนหนังสือ การสอนทักษะการเล่นกีฬา การดูแลผู้ด้อยโอกาสหรือการทำงานกิจกรรมในลักษณะอื่นๆ ซึ่งอาจทำที่สำนักงานคุมประพฤติหรือส่งไปยังหน่วยงานภาคีตามหน่วยงานหรือชุมชนต่างๆ

2. **การทำงานบริการสังคมแบบกลุ่ม** หมายถึง การจัดให้ผู้กระทำผิดถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมร่วมกันเป็นกลุ่ม จะช่วยฝึกทักษะด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นให้ดีขึ้น หรือเป็นการทำงานตามความต้องการของชุมชนที่ลักษณะงานต้องใช้คนจำนวนมาก หรือเป็นการทำงานร่วมกับคนในชุมชนเพื่อส่งเสริมการยอมรับและความสัมพันธ์อันดีต่อไป

กิจกรรมการทำงานบริการสังคม อาทิ

1. การพัฒนาหรือทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สถานสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว
2. การปลูกและดูแลสวนป่าหรือสวนสาธารณะ

3. การช่วยเหลือดูแล ชำนาญความสะดวก หรือให้ความบันเทิง แก่คนพิการ เด็กกำพร้า คนชราในสถานสงเคราะห์หรือผู้ป่วยในสถานพยาบาล

4. การปลูกสร้างซ่อมแซมอาคาร สถานที่ราชการ เช่น ช่างไม้ ช่างประปา ช่างไฟฟ้า และช่างสี

5. การเป็นครูฝึกสอนวิชาชีพต่างๆ เช่น ตอนดนตรีแก่เด็กนักเรียน ฝึกสอนช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ แก่ผู้ถูกคุมความประพฤติที่สนใจ

6. กิจกรรมอื่นๆ เช่น การทำงานในห้องสมุด การหาสื่อเรื่องหมาย จราจร การบริจาคโลหิต ร่วมงานอาสาสมัครช่วยผู้ประสบภัย หรือร่วมรณรงค์ ป้องกันการยาเสพติด เป็นต้น

ทั้งนี้ ลักษณะกิจกรรมการทำงานบริการสังคมต้องไม่ใช่งานที่เสี่ยงภัย เช่น การทำงานในที่สูง เกี่ยวกับเครื่องจักร สารเคมีอันตราย

หน่วยงานภาควิชาการทำงานบริการสังคม หมายถึง หน่วยงานที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด/ประจำศาลขอความร่วมมือและทำข้อตกลง เพื่อให้เป็นสถานที่ที่ผู้กระทำความผิดจะไปช่วยเหลือ ทำงานด้านต่างๆ ซึ่งมีทั้งหน่วยงานของภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชนต้องเป็นองค์กรสาธารณกุศลที่ไม่แสวงหากำไร

งานสงเคราะห์ผู้กระทำผิด

ผู้กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการงานคุมประพฤติ ส่วนหนึ่งเป็น ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมที่มีปัญหาต่างๆ เป็นเหตุให้คนเหล่านี้ ขาดศักยภาพ ในการแก้ไขปรับปรุงตนเองเป็นพลเมืองดี ดังนั้นการให้การสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ที่เข้าสู่กระบวนการงานคุมประพฤติ จึงเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของ งานคุมประพฤติ อันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขฟื้นฟูและปรับปรุง ตนเองเพื่อให้เปลี่ยนเป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้

นอกจากนี้ ตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2544 กรมคุมประพฤติได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในด้านการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังพ้นจากการคุมความประพฤติหรือ ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย (After care) ทำให้การสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ครอบคลุมทั้งผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุมความประพฤติ ระหว่างการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ระหว่างการทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ รวมถึงผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ เด็กและเยาวชนที่พ้นจากการฝึกอบรม ผู้ถูก คุมความประพฤติที่พ้นจากการคุมความประพฤติ ผู้พ้นจากการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมแทน ค่าปรับ ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและกลับสู่สังคมได้อีกครั้งหนึ่ง โดย กรมคุมประพฤติดำเนินการด้านการให้การสงเคราะห์ ดังนี้

1. การประกันตัวจำเลยในระหว่างการสืบเสาะและพินิจ
2. การสงเคราะห์ค่าอาหารและค่าพาหนะ
3. การสงเคราะห์ค่ายั้งชีพ
4. การให้การศึกษา

5. การอบรมด้านอาชีพและฝึกอาชีพ โดยสำนักงานคุมประพฤติ
ดำเนินการเองหรือส่งต่อสถานฝึกอบรม
6. การส่งเสริมด้านการหางานทำ
7. การลงเคราะห์ด้านการเงินทุนประกอบอาชีพ
8. การลงเคราะห์ด้านการรักษาพยาบาล ทางกาย ทางจิตและอาการ
ติดสารเสพติดให้โทษ
9. การลงเคราะห์ด้านที่อยู่อาศัย (Half way house)
10. การให้บริการอื่นๆ ที่จำเป็น

บนเส้นทางของชีวิตจริงย่อมมีทั้งความสุขและความทุกข์ หากท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยหลงพลาดในชีวิตหลงทางเดินทางมืด และไม่ว่าด้วยฐานความผิดใดก็ตาม เมื่อท่านพบกับความทุกข์ขอให้คิดถึงพนักงานคุมประพฤติที่จะคอยเป็นที่พึ่งให้คำปรึกษาแก่ท่าน ร่วมเดินทางไปสู่โลกของความเป็นจริงยืนหยัดอย่างยั่งยืน และในกรณีที่ประสบกับความยากไร้และขัดสนในการดำรงชีวิต กรมคุมประพฤติมีความยินดีที่จะให้การสนับสนุนและส่งเสริมท่านตามความเหมาะสมและจำเป็น โดยจัดให้บริการลงเคราะห์แก่ท่าน

การลงเคราะห์ผู้กระทำผิดดังกล่าวข้างต้น ยึดหลักสำคัญว่า “ช่วยเขา เพื่อให้เขาช่วยตนเองได้ และกลับตนเป็นพลเมืองดีต่อไป”

งานอาสาสมัครคุมประพฤติ

งานอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เกิดจากแนวคิดเกี่ยวกับการนำประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนอันเป็นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามแนวทฤษฎีทาสมัยใหม่ เพราะการที่จะให้การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดบรรลุวัตถุประสงค์ ลำพังพนักงานคุมประพฤติฝ่ายเดียวคงไม่สามารถปฏิบัติงานได้ผลอย่างเต็มที่ จากความสำคัญดังกล่าวคณะรัฐมนตรีจึงประกาศให้วันที่ 16 มีนาคมของทุกปีเป็น “วันอาสาสมัครคุมประพฤติ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้เป็นอาสาสมัครคุมประพฤติในเรื่องกฎหมายและกระบวนการพิจารณาคดีของศาล ตลอดจนปัญหาและสาเหตุของการกระทำผิดทั้งเด็กและผู้ใหญ่ รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไข

2. เพื่อให้อาสาสมัครคุ้มครองประเพณีสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนสามารถแนะนำช่วยเหลือผู้กระทำผิด ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด และประชาชนในท้องถิ่นเบื้องต้น
3. เพื่อให้อาสาสมัครคุ้มครองประเพณีดูแลช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่กระทำการที่เป็นภัยต่อสังคม
4. เพื่อให้อาสาสมัครคุ้มครองประเพณีร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่นหาทางป้องกันมิให้ผู้กระทำผิด กระทำผิดซ้ำและกลับตนเป็นพลเมืองดี
5. เพื่อให้มีตัวแทนของประชาชน และตัวแทนของกระทรวงยุติธรรมคอยสอดส่องดูแลความประพฤติของผู้กระทำผิด รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยจากสถานฝึกอบรม
6. เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาให้ประชาชนและผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม
7. เพื่อป้องกันการเรียกร้องหรือหาผลประโยชน์อันมิชอบในคดี โดยอาศัยความรู้กฎหมายของผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดี เช่น จำเลย หรือบิดามารดา ผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด
8. เพื่อกระตุ้นเตือนให้ประชาชนเข้าใจและสนใจกิจการงานของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นมาตรการแบ่งเบาภาระคดีของศาล และป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ตลอดจนช่วยเหลือกิจการมูลนิธิสงเคราะห์ของศาลเยาวชนและครอบครัว และมูลนิธิแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด รวมทั้งเผยแพร่ภารกิจงานคุ้มครองประเพณีของกระทรวงยุติธรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

9. เพื่อให้อาสาสมัครครูประพฤตินับพันบาทในการเป็นตัวอย่างและเชื่อมโยงศาล กระบวนการยุติธรรมกับประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันตนเองและสังคมจากอาชญากรรมในด้านต่าง ๆ
10. เพื่อให้แนวคิดการลงคะแนน การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในสังคม การลงโทษผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้ระบบเรือนจำและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลมีความเป็นรูปธรรมสามารถปฏิบัติได้ผลอย่างจริงจัง

บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้เป็นอาสาสมัครครูประพฤติ กระบวนการยุติธรรม ต้องมีคุณสมบัติตามที่ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยอาสาสมัครครูประพฤติ พ.ศ. 2547 กำหนด และต้องผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับงานของกรมคุมประพฤติและกระบวนการยุติธรรมโดยให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 2 ปี

งานเครือข่ายยุติธรรมชุมชน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้กำหนดให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ โดยกรมคุมประพฤติได้เริ่มดำเนินการในการนำภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายของกรมคุมประพฤติอย่างเป็นทางการตั้งแต่ พ.ศ.2529 แล้ว โดยใช้ชื่อว่าโครงการอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้กรมคุมประพฤติดังได้ดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายชุมชนในรูปแบบและโครงการต่างๆ ดังนี้

โครงการเสริมสร้างความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส) กระทรวงยุติธรรมจึงได้จัดโครงการตามนโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐ ประกอบด้วย 5 โครงการย่อย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบดำเนินการ รวมทั้งโครงการเสริมสร้างความยุติธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กรมคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบด้วย ซึ่งต่อมาในปี 2550 ได้ขยายรวมถึงพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย) และในปี 2551 ได้รวมจังหวัดสตูลเพิ่มเข้ามาและเปลี่ยนชื่อโครงการเป็นโครงการเสริมสร้างความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นช่องทางในการร้องทุกข์เมื่อประชาชนมีปัญหาคความขัดแย้งและ/หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชนภายใต้เครือข่ายยุติธรรมชุมชน โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับความเป็นธรรมอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้แกนนำประชาชน ในจังหวัดดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่พลเมืองแห่งราชอาณาจักรไทยบทบาทภารกิจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานในสังกัด จัดให้มีศูนย์ประสานงานยุติธรรมชุมชน 3 จังหวัด เพื่อเชื่อมต่อการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชนและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

โครงการเครือข่ายยุติธรรมชุมชน

จากผลการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ ความรู้และบทเรียนต่างๆ ที่กรมคุมประพฤติได้เข้าไปทำงานร่วมกับชุมชน กระทรวงยุติธรรมจึงได้มอบหมายให้กรมคุมประพฤติดำเนินการตามโครงการเครือข่ายยุติธรรมชุมชนภายใต้ยุทธศาสตร์ “ยุติธรรมถ้วนหน้า ประชาชนมีส่วนร่วม” (Justice for All ,All for Justice) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกระทรวงยุติธรรมในฐานะเป็นหุ้นส่วนและเป็นสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชน และพัฒนาขึ้นเป็นผู้ประสานงานยุติธรรมชุมชน โดยมีบทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆ เช่น การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน การระงับข้อพิพาทในชุมชน เป็นต้น มีการดำเนินงานด้วยการอบรมให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพ บทบาทภารกิจต่างๆ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรการและกลไกการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์ในชุมชนภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชุมชน ที่หลากหลายตลอดจนส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด เกิดการรวมตัวกันในบรรดาสมาชิก จัดตั้ง “ศูนย์ยุติธรรมชุมชน” ของตนเองขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการร่วมกันสรรหาแนวทางที่จะทำให้ภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมกันสร้าง “สังคมที่ยุติธรรม” กล่าวคือเป็นสังคมที่ประชาชนได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาคภายใต้กฎหมายอย่างถ้วนทั่ว และเป็นสังคมที่มีความสงบสุขปราศจากอาชญากรรม อันจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

บทบาทเครือข่ายยุติธรรมชุมชน

บทบาทของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนมีความหลากหลาย และสามารถแบ่งเป็นหลายระดับขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคลและความพร้อมของเครือข่ายแต่ละแห่ง อาทิเช่น

- บทบาทในการให้คำแนะนำปรึกษาและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นกับผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ หรือต้องการคำแนะนำเบื้องต้นทางด้านกฎหมาย
- บทบาทในการเฝ้าระวัง ป้องกันอาชญากรรม รวมถึงการแจ้งข่าวแจ้งเบาะแสทางคดีความ หรือการกระทำผิดกฎหมายใดๆ
- บทบาทในการลดข้อพิพาท ความขัดแย้งในชุมชน
- บทบาทในการแก้ไขฟื้นฟู ช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้กระทำผิด
- บทบาทในการให้ความช่วยเหลือ ดูแลผู้ที่ได้รับความเสียหายและผลกระทบจากอาชญากรรม
- บทบาทในการจัดตั้งและดำเนินการใน “ศูนย์ยุติธรรมชุมชน” เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมในพื้นที่
- บทบาทอื่นๆ ในการเป็นแนวร่วมของกระทรวงยุติธรรมในชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ที่เป็นการเสริมสร้างความยุติธรรม ความเป็นธรรม และความสงบสุขในชุมชน

การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ความเป็นมา

ปัญหาเสพติดในประเทศไทย เป็นปัญหาวิกฤติที่มีผลกระทบ ต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพประชากร โดยเฉพาะปัญหาคำนวณ ผู้เสพยาเสพติดที่มีจำนวนสูงขึ้น และแพร่ระบาดไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ

รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไข ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยใช้หลัก “การป้องกันนำหน้าการปราบปรามผู้เสพยาต้องได้รับการรักษา และผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด” จากนโยบายดังกล่าวถือว่าผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วย มิใช่อาชญากรจึงต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตามก่อนที่จะกล่าวถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบ บังคับบำบัด จะขอกล่าวถึงระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทยซึ่งที่ผ่านมา มี 2 ระบบ คือ

ระบบที่ 1 การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ (Voluntary System)

เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดซึ่งต้องการเลิกเสพยา สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งในการดำเนินการที่ผ่านมาผู้เข้ารับการบำบัดรักษาส่วนใหญ่ไม่มีแรงจูงใจเข้ารับการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบขั้นตอน

ระบบที่ 2 การบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ (Correctional System)

เป็นการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดไว้ในทัณฑสถานบำบัดของกรมราชทัณฑ์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งในการดำเนินการที่ผ่านมาสถานที่ไม่เชื่ออำนาจต่อการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และเนื่องจากการควบคุมตัวร่วมกับผู้กระทำความผิดอื่นๆ ทำให้ผู้ติดยาเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร นอกจากนี้เมื่อผู้ติดยาเสพติดพ้นโทษก็จะมีประวัติอาชญากร ซึ่งสังคมไม่ยอมรับ ทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพต่อไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาของทั้ง 2 ระบบดังกล่าวในอดีตที่ผ่านมา จึงมีแนวคิดให้มีระบบการบังคับบำบัดขึ้น ด้วยการตราเป็นพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 แต่ไม่มีผลบังคับใช้

ตามกฎหมายด้วยเหตุหลายประการ ซึ่งต่อมากระทรวงยุติธรรมจึงได้มีการขอแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้มีความสมบูรณ์ในการบังคับใช้ และให้สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และจากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว ประกอบกับได้มีแนวคิดให้ขยายขอบเขตของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ครอบคลุมถึงผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ผู้เสพและผู้จำหน่ายเล็กน้อย รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดดังกล่าว ตลอดจนขยายสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติด และสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น สถานที่ของหน่วยงานในราชการทหาร สถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเป็นการระดมทรัพยากร เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เข้าด้วยกัน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ขึ้นใหม่โดยมีมุลยกเล็กพระราชบัญญัติเดิมดังกล่าว ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 96ก. ลงวันที่ 30 กันยายน 2545 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2545

ข้อดีของระบบบังคับบำบัด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 คือ

1. เป็นการตัดวงจรผู้เสพออกจากผู้ค้าด้วยการบำบัด
2. เป็นการบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนครบทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นที่ยอมรับตามหลักวิชาการว่า ผู้ติดยาเสพติดจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจให้เข้มแข็งจนสามารถเลิกเสพยาเสพติดได้โดยเด็ดขาด หรืออย่างน้อยก็อาจจะหยุดเสพยาเสพติดได้เป็นเวลานานก่อนจะหวนกลับไปเสพซ้ำ
3. ระบบบังคับบำบัดอาจจะเป็นแรงผลักดันให้ผู้ติดยาเสพติดที่มีอาชญากรรมคงอยู่แล้วสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจมากขึ้น เนื่องจากไม่ต้องการถูกจับกุมตัวส่งเข้าศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งต้องรับการฟื้นฟู เป็นเวลานาน
4. ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ได้รับการฝึกฝนทักษะชีวิตและฝึกฝนอาชีพจนสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ตามปกติ ไม่ต้องมีประวัติทางคดี สามารถทำประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

กรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 แต่เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องหน่วยงานรองรับ โดยกรมคุมประพฤติดำเนินงานเพียงหน่วยงานเดียวที่จะดำเนินการตามกฎหมาย กล่าวคือ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดซึ่งมีที่ตั้งอยู่ท่าอากาศยานดอนเมือง จังหวัดปทุมธานี ดังนั้น การดำเนินการตามกฎหมายจึงเป็นการดำเนินการในลักษณะพหุภาคี โดยมีหน่วยงานที่มีศักยภาพอยู่แล้วเข้ามาทำงานร่วมกัน อาทิเช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการลดจำนวนผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดโดยใช้กลไกของกฎหมาย

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ความเป็นมา

เนื่องจากปัญหาผู้ติดยาเสพติดให้โทษเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และกระทบกระเทือน ต่อความมั่นคงของประเทศไทย รัฐจึงได้วางมาตรการให้ผู้ติดยาเสพติด ที่ตกเป็นผู้ต้องหาหนีจากการติดยาเสพติดด้วยวิธีการบำบัดรักษา จึงได้มีการ ตราพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ตกเป็นผู้ต้องหาหนีจากการ ติดยาเสพติดด้วยวิธีการบำบัดรักษา จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 ขึ้น และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัติ กับทั้งให้มีอำนาจจัดตั้งศูนย์ ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ต่อมาได้มีคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 927/2536 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2536 ให้กรมคุมประพฤติดำเนินงานที่และรับผิดชอบ

ดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ และเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2540 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติในหลักการโครงการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยจัดตั้งและดำเนินการ 1 ศูนย์ คือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดบ้านลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ต่อมาเมื่อมีการยกเลิกพระราชบัญญัติดังกล่าว และประกาศใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 แทน เป็นผลให้ศูนย์ฟื้นฟูฯ สามารถดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแบบบังคับบำบัดได้ตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน

อำนาจหน้าที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ตามพระราชบัญญัติมีดังนี้

1. ตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดตามคำสั่งศาลของผู้ต้องหาติดยาเสพติดฐานเสพหรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดประเภทที่ 1, 2 หรือ 5 และไม่ปรากฏว่าต้องหา หรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอาญาฐานอื่น
2. ควบคุมตัวผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพไว้ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพและดูแลให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพปฏิบัติตามระเบียบเงื่อนไขและข้อบังคับต่างๆ

3. ดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามระเบียบที่กำหนด
4. ติดตามผลการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว
5. จัดทำรายงานผลการตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติด รวมทั้งผลการฟื้นฟูสมรรถภาพเสนอต่อคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
6. ออกข้อบังคับของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมอบหมาย

การดำเนินงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

การฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นกระบวนการรักษาผู้ติดยาเสพติดให้หายขาดจากการติดยาเสพติด และสามารถกลับตนเป็นพลเมืองที่พึงปรารถนาของสังคม ผู้ที่จะเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องเป็นผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ที่ผ่านการวินิจฉัยโดยคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดประจำเขตพื้นที่ต่างๆ แล้วว่าเป็นผู้ติดยาเสพติด ซึ่งการฟื้นฟูฯ ดังกล่าวใช้รูปแบบชุมชนบำบัด ซึ่งหมายถึงการรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้กระบวนการกลุ่มและเทคนิควิธีการต่างๆ ให้ผู้ติดยาเสพติดค่อยๆ พัฒนาตนเองสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ ซึ่งในชุมชนบำบัดผู้ติดยาเสพติดทุกคนล้วนมีความสำคัญช่วยเหลือกันเสมือนเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน มีความเสมอภาค มีขอบเขตที่เหมาะสม มีกฎระเบียบ มีการลงโทษ การเลื่อนระดับ และการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่พัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้า

3. ดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามระเบียบที่กำหนด
4. ติดตามผลการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว
5. จัดทำรายงานผลการตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติด รวมทั้งผลการฟื้นฟูสมรรถภาพเสนอต่อคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
6. ออกข้อบังคับของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมอบหมาย

การดำเนินงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

การฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นกระบวนการรักษาผู้ติดยาเสพติดให้หายขาดจากการติดยาเสพติด และสามารถกลับตนเป็นพลเมืองที่พึงปรารถนาของสังคม ผู้ที่จะเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องเป็นผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ที่ผ่านการวินิจฉัยโดยคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดประจำเขตพื้นที่ต่างๆ แล้วว่าเป็นผู้ติดยาเสพติด ซึ่งการฟื้นฟู ดังกล่าวใช้รูปแบบชุมชนบำบัด ซึ่งหมายถึงการรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้กระบวนการกลุ่มและเทคนิควิธีการต่างๆ ให้ผู้ติดยาเสพติดค่อยๆ พัฒนาตนเองสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ ซึ่งในชุมชนบำบัดผู้ติดยาเสพติดทุกคนล้วนมีความสำคัญช่วยเหลือกันเสมือนเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน มีความเสมอภาค มีขอบเขตที่เหมาะสม มีกฎระเบียบ มีการลงโทษ การเลื่อนระดับ และการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่พัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้า

ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพภายใต้ระเบียบเท่าเทียมกัน โดยใช้พลังกลุ่มเป็นตัวช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อการแก้ไขปรับปรุงตัวเองให้สามารถกลับคืนสู่สังคมเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีได้อีกครั้ง

ประโยชน์และความสำคัญ

1. ผลดีต่อตัวผู้ติดยาเสพติด

1.1 เป็นการบังคับให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพอยู่รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนครบทุกขั้นตอน ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้สามารถหลีกเลี่ยงการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้อย่างครบวงจร จนสามารถออกไปดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ตามปกติ

1.2 ไม่ต้องมีประวัติทางคดี

1.3 ไม่ต้องถูกควบคุมร่วมกับอาชญากร

2. ผลดีต่อสังคม

2.1 ลดปัญหาอาชญากรรมอันสืบเนื่องมาจากปัญหายาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ

2.2 เป็นการหันเห (Diversion) ผู้ติดยาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรม และช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในเรือนจำ

2.3 สนับสนุนนโยบายของรัฐในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

กรมคุมประพฤติ

กรมคุมประพฤติและหน่วยงานในสังกัดได้จัดระบบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบ ศึกษา และคัดสำเนา อันเป็นการรองรับสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

ผู้ที่สนใจจะเข้าตรวจสอบ คัดคว้า หรือต้องการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สามารถติดต่อได้ที่

สำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ

หรือ

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ กรมคุมประพฤติ

เลขที่ 247/1 ถนนพราหมณ์ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กทม. 10700

โทรศัพท์ 0-2411-3960, 0-2411-1769

E-mail : information@probation.go.th

เว็บไซต์ : www.probation.go.th

สายด่วนคุมประพฤติ : 0-2419-0099

ตู้ ปณ. 222 ปณจ.บางกอกน้อย กทม.10700

“ข้อสัตย์สุจริต อุทิศและพัฒนามาตรับ มุ่งผลสัมฤทธิ์
ผูกจิตสำนึกดี มีน้ำใจ เคารพในอาวูโส”

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

247/1 ถนนพหลโยธิน แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

สายด่วน : 0 2419 0099 โทร : 0 2411 3960 โทรสาร : 0 2411 1769 www.probaton.go.th

คูปณ. 222 ปณจ. บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700